

Zeleni Slovenije
zeleni@zeleni.si

Številka: 35406-122/2020/13
Datum: 8. 9. 2020

Zadeva: Odgovor v zvezi s Peticijo Zelenih Slovenije »Pravica do čiste pitne vode za vse? Dovolj je bilo obljub, čas je za dejanja. Naša voda ne bo nikoli naprodaj!«

Zeleni Slovenije so predsedniku Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), Generalnemu sekretariatu vlade ter ministru za okolje in prostor mag. Andreju Vizjaku posredovali peticijo za uresničitev pravice do pitne vode »Pravica do čiste pitne vode za vse? Dovolj je bilo obljub, čas je za dejanja. Naša voda ne bo nikoli naprodaj!«, ki so jo vložili v Državni zbor Republike Slovenije 15. 7. 2020. Zeleni Slovenije navajajo, da se je pod peticijo podpisalo preko 5000 državljanov in državljanov. Zeleni Slovenije so se ob svetovnem dnevu Zemlje odločili, da ga posvetijo vodi. Pričakovali so, da bo dopolnitev ustave postavila temelj doslednejšemu izvrševanju človekove pravice do pitne vode prek uskladitve zakonodaje. Nasprotno pa je stanje na področju oskrbe prebivalcev s pitno vodo zaskrbiljujoče. Peticija je tudi odziv na zahteve »mednarodnih fiskalnih pritiskov, ki si želijo privatizacije vodnih virov«.

Opozarjajo na problematiko prevzemanja nadzora in izkoriščanja javnih vodovodov s strani zasebnih podjetij, vodne izgube, da so bila evropska sredstva premalo izkoriščena za te namene, da so vodovodi slabo vzdrževani, pomanjkanja nadzora nad ustrežno kakovostjo pitne vode iz zasebnih vodovodov, zdravstveno oporečnost pitne vode glede na rezultate zdravstvenega inšpektorata, da je v slabem stanju 62 od skupno 155 rek ter trije od 21 podzemnih vodnih virov. Velik problem po njihovem mnenju predstavlja vojaška dejavnost DPN OSVAD strelišče Poček, ki ogroža pitno vodo za 300000 prebivalcev Notranjske in Primorske.

V nadaljevanju pa na nosilce javnih položajev v Sloveniji naslavlja predloge in zahteve, ki se nanašajo na:

1. uskladitev in dopolnitev zakonov in drugih predpisov z ustavno pravico do pitne vode v najkrajšem času;
2. zaostritev politike varovanja vodovarstvenih območij skozi spremembe Zakona o vodah;
3. čimprejšnjo sanacijo gramoznic na Dravskem polju s strani države. Nujna je sanacija Kozoderčeve jame, Celjske kotline, odlagališča nevarnih odpadkov stare Cinkarne in podobni primeri;
4. poziv vladi, da na območju DPN OSVAD strelišču Poček postopoma ukine vse vojaške dejavnosti;
5. poziv vladi, naj prisluhne »kampanji Rešimo Muro«;
6. kanalizacijski vod C0 je izkaz šibke sposobnosti razvijanja modernih projektnih idej, zato zahteva odločitev parlamenta za ustavitev projekta;
7. uresničevanje ustavne pravice do pitne vode naj omogoči vsem državljanom enake pogoje za dostop do pitne vode, vključno pri prevozih s cisterno, lokalne skupnosti morajo zagotoviti izgradnjo javnega vodovodnega omrežja za slehernega prebivalca ob subvencioniranju države in ne večanju komunalnega prispevka;

8. premalo obravnavane teme o ustvarjanju rezervoarjev za poplavne vode in sistemov za zmanjšanje odtoka vode iz Slovenije ter izgradnji zadrževalnikov;
9. predlog lokalnim skupnostim, da se javno objavi v občinskih glasilih in na spletnih straneh rezultate analiz vode, saj opažajo, da se ta praksa marsikje ne izvaja;
10. konkretniji pristop države k izvajanju priporočil Računskega sodišča 320-7/2017/30 z dne 18.3.2019: »Učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode.«.

Ministrstvo za okolje in prostor je Peticijo Zelenih podrobno preučila in podaja naslednje odgovore in pojasnila s področij v njegovi pristojnosti:

K 1) Kot je znano je bila v letu 2016 pravica do pitne vode vpisana v Ustavo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Ustava), s čimer je postala pri nas pravica do pitne zaščiten na najvišji pravni ravni. Skladno z Ustavo ima vsakdo pravico do pitne vode, Ustava pa določa tudi, da so vodni viri javno dobro, ter da služijo prednostno in trajnostno oskrbi prebivalstva s pitno vodo in z vodo za oskrbo gospodinjstev. Novi 70.a člen Ustave je zaščito vodnih virov prenesel z zakonske ravni na raven ustave.

Z zapisom pravice do pitne vode v ustavo je to področje, ki je že sicer relativno dobro normativno urejeno, dobilo najvišji možen pravni pomen, ki bo Sloveniji zagotavljal ustrezno varovanje te dobrine oziroma bogastva in razvoj z vodo povezanih javnih storitev. Zapis vode v ustavo predstavlja pomembno strateško odločitev in sporočilo v času, ko vprašanje virov in oskrbe s pitno vodo postaja vse bolj globalno. Vidik trajnosti in varovanja okolja je že neposredno vpet v veljavno okoljsko in vodno zakonodajo.

Vodna in okoljska zakonodaja že vključujeta institute, ki se nanašajo na:

- prednostno rabo vode za oskrbo s pitno vodo;
- voda je naravno javno dobro, ni v lastništvu nikogar, niti države, država z njo upravlja;
- imetnik vodne pravice za javno oskrbo s pitno vodo je lahko samo občina oziroma država;
- določa splošno rabo vode, ki obsega zlasti rabo vodnega ali morskega dobra za pitje, kopanje, potapljanje, drsanje ali druge osebne potrebe, če takšna raba ne zahteva uporabe posebnih naprav (vodne črpalke, natege in podobno) ali zgraditve objekta;
- posebna raba vode je mogoča izključno prek pridobitve vodne pravice;
- možnost poseganja v podeljene vodne pravice v primeru nastanka ogroženosti oskrbe s pitno vodo (omejitve rabe, odvzem vodne pravice);
- vodne pravice so časovno omejene;
- vodno pravico za druge rabe je na objektih za oskrbo s pitno vodo možno pridobiti le, če to dopušča izdatnost vodnega vira in zaradi tega ni ogrožena oskrba s pitno vodo, na podlagi strokovnega mnenja izvajalca gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, s katerim se ugotovi razpoložljivost vodnega vira in neogroženost oskrbe s pitno vodo.

Iz navedenega izhaja, da je zaščita vodnih virov v Sloveniji na normativni in zakonodajni ravni že zagotovljena. Zakon o vodah predvideva pridobitev vodnega dovoljenja za izkoriščanje vodnih virov za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo le za državo in občino, trenutno pa je na podlagi veljavnih določb Zakona o gospodarskih javnih službah še mogoča podelitev koncesije za opravljanje javne službe oskrbe prebivalstva s pitno vodo, medtem ko ustavna določba takšnega način opravljanja javne službe ne dopušča več in bo posledično potrebno omejiti podeljevanje koncesij za oskrbo s pitno vodo tudi na zakonski ravni.

Za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki je povezana z implementacijo 70.a člena Ustave, je vlada ustanovila dve medresorski delovni skupini, in sicer v letu 2017 ter konec leta 2018. Vlada s svojim sklepom ni podaljšala delovanja zadnje medresorske delovne skupine tudi v novem mandatu, saj Ministrstvo za okolje in prostor načrtuje poseben Zakon o gospodarskih javnih službah varstva okolja (v nadaljnjem besedilu: ZGJSVO), s katerim bo urejen način izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v skladu z Ustavo. V ta namen je minister za okolje in prostor v maju 2020 ustanovil projektno skupino ter projektni svet, ki imata med drugim kot nalogo pripravo predloga ZGJSVO do konca leta 2020 ter sprejetje predloga tega zakona na vladi v mesecu juliju 2021.

Implementacija 70.a člena Ustave v zakonodajo bo tako obsegala več korakov. V prvi fazi je na podlagi v maju letošnjega leta sprejete novele Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 65/20) že uvedena možnost sofinanciranja infrastrukture lokalnega pomena iz sklada za vode: občinskih projektov novogradnje ali rekonstrukcije sistemov za oskrbo s pitno vodo za zagotovitev javne oskrbe s pitno

vodo, ki jih ni mogoče sofinancirati iz sredstev Evropske unije, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom, in odkupa zasebnih vodovodov s strani občin zaradi zagotovitve javne oskrbe s pitno vodo, kadar je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, predpisano opremljanje z javnim vodovodom. Poleg predloga ZGJSVO pa bodo v nadaljevanju predlagane tudi morebitne druge potrebne spremembe zakonodaje, kolikor se bo tekom priprave predloga spremembe ureditve izkazala potreba po prilagoditvi zakonov oziroma drugih predpisov.

K 2) Slovenija je z vodo bogata država, ki pa ni prostorsko in časovno enakomerno porazdeljena, zato je pomembno tudi učinkovito upravljanje z vidika kakovosti kot tudi z vidika varstva količin vode. Z vidika upravljanja voda je pomembno varstvo vode ne samo za namen zagotavljanja pitne vode, temveč vode na splošno.

Za oskrbo s pitno vodo se v Sloveniji uporabljajo pretežno podzemni viri. Površinski viri se uporabljajo le za približno 3 % prebivalcev. Večji del zajetij za lastno oskrbo s pitno vodo je urejenih kot izvir (62 %) ter kot vrtina oziroma vodnjak (37 %), le manjši del zajetij je urejen kot manj primerno površinsko zajetje ali drenaža.

V Sloveniji se prebivalci oziroma njihova bivališča oskrbujejo s pitno vodo na tri načine: oskrba s pitno vodo iz javnega vodovoda (v tem primeru pridobi vodno pravico država ali občina), lastna oskrba s pitno vodo (gre za zasebne vodovode, vodno pravico pa pridobijo lastniki zasebnega vodovoda) in samooskrba objekta (gre za prestreženo padavinsko vodo).

Ključni institut varstva vodnih virov, namenjenih za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, je določitev vodovarstvenih območij. Da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvzem, ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali na njeno količino, vlada določi vodovarstveno območje. Predmet varstva z določitvijo vodovarstvenih območij niso samo vodni viri, ki se že uporabljajo za oskrbo s pitno vodo, temveč tudi potencialni vodni viri za oskrbo s pitno vodo. Z določitvijo vodovarstvenega režima na teh območjih se v obliki prepovedi (npr. prepoved rabe fitofarmaceutskih sredstev in gnojil na najožjih vodovarstvenih območjih), omejitev (npr. omejitve rabe fitofarmaceutskih sredstev in gnojil na kmetijskih zemljiščih, ki se nahajajo na širših vodovarstvenih območjih) in zaščitnih ukrepov za posege v okolje na posameznem notranjem območju vodovarstvenega območja zagotovi varovanje območja.

V Sloveniji znaša površina, zajeta z uredbami o vodovarstvenih območjih, 3.561,39 km², kar predstavlja 17,5 % njene celotne površine. V pripravi so nove uredbe o vodovarstvenih območjih.

Varovanje voda pred onesnaževanjem površinskih in podzemnih voda, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda, ki so namenjene ali se uporabljajo za oskrbo prebivalcev s pitno vodo, pa se zagotavlja tudi s predpisi, ki urejajo varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode ter emisije snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo.

K 3) Ministrstvo za okolje in prostor na območju Celja izvaja številne projekte v smeri izboljšanja stanja okolja in tvorno sodeluje z vsemi pomembnimi deležniki, ki so odgovorni za sanacijo degradiranega okolja.

Sanacijske ukrepe na področju Celja izvaja družba Cinkarna Celje d.d. na podlagi predpisov in izdanih okoljevarstvenih dovoljenj; trenutno izvaja sanacijo zaprtega odlagališča nenevarnih odpadkov Bukovžlak, pripravlja se tudi na sanacijo odlagališča sadre Zatravnik.

Ministrstvo bo v naslednjem letu pričelo sanacijo območja parcele 115/1 k.o. Teharje, kjer so na več kot 6 ha nezakonito odloženi gradbeni odpadki.

Ministrstvo skupaj z Mestno občino Celje pripravlja strokovna izhodišča za sanacijo območja stare cinkarne, saj je bil v letu 2019 izdelan Strateški akcijski načrt za funkcionalno urbano območje Mestne občine Celje, ki podaja osnovna izhodišča za postopke sanacij degradiranih območij.

Ministrstvo je pristopilo k izdelavi evidenc območij, ki so bila v preteklosti onesnažena zaradi odlaganja odpadkov. Med taka območja sodi tudi območje Kozoderčeve jame.

Ministrstvo se trenutno ukvarja s sanacijo onesnaženih območij, kot so Mežiška dolina, Celjska kotlina, s poudarkom na sanaciji vrtcev, sanacija odlagališča Rakovnik, odlagališča Globovnik in odlagališča Ležen.

Sanacijski postopki so odvisni predvsem od razpoložljivih finančnih sredstev ter uspešne priprave dokumentacije za izvedbo sanacije.

K 4) Ministrstvo za okolje in prostor bo za zavarovanje vodnega vira za oskrbo prebivalcev s pitno vodo pripravilo vodovarstveno uredbo, pri pripravi katere bo upoštevano načelo previdnosti, ki je temeljno načelo pravnega varstva okolja v Evropske unije. Naslavlja zahtevo po ohranjanju naravnih virov za prihodnje generacije, v skladu s tem pa se omejijo dejavnosti, ki bi lahko negativno vplivale na vodni vir.

K 5) Najprej velja izpostaviti, da je vlada s sklepom št. 35000-4/2019/5 z dne 30. 5. 2019 odločila, da se postopek priprave državnega prostorskega načrta za območje HE Hrastje-Mota na Muri ustavi ter istočasno preneha delovati delovna skupina za pripravo tega DPN. S tem so bile ustavljene vse aktivnosti za umeščanje hidroelektrarn na reki Muri v prostor, in sicer kot posledica prepoznanih uničujočih vplivov predvidenih energetskega objekta na okolje. Ocenjuje se, da je bil s tem dosežen poglobitveni cilj omenjene kampanje in da je bila s tem prepoznana posebna vrednost reke Mure kot območja, vrednega ohranjanja. Energetska raba Mure je le ena od možnih priložnosti. Pomembno je poudariti, da se je država s pridobitvijo statusa Biosfernega območja Mura (UNESCO MAB; v nadaljnjem besedilu: BOM) v letu 2018 zavezala k izvajanju ukrepov varstva za ohranjanje biotske raznovrstnosti in takšnega družbeno-gospodarskega razvoja, ki bo ohranjalo te naravne značilnosti, z obnovo degradiranih habitatov pa se še dodatno izboljšuje funkcije tega območja, tudi za varstvo pred poplavami, blaženjem podnebnih sprememb, zadrževanjem vode v pokrajini ipd. BOM združuje obstoječa pravila varstva in sprejete programe, kot je na primer Natura 2000 in obsega skoraj 29.000 ha ozemlja in vključuje 16 obmurskih občin. Posebni varstveni statusi v tem okviru nudijo osnovo za razvojne možnosti območja. Na ta način biosferno območje gradi in se razvija na naravnih in kulturnih vrednotah – na dediščini, ki je tukaj nastajala skozi stoletja v součinkovanju človeka in narave. Gre za povezovanje in lokalno partnerstvo, skupno promocijo in aktivno sodelovanje med varstvom in razvojem območja. Tako biosferna območja podpirajo in promovirajo biotsko raznovrstnost posameznega območja in trajnostni razvoj ter trajnostno rabo naravnih virov, ki na ta način ohranja naravno bogastvo. Vse priložnosti reke Mure bodo morali prepoznati in izkoristiti predvsem prebivalci, ki ob njej bivajo.

K 6) Glede zadevne gradnje je treba najprej pojasniti, da gre za gradnjo povezovalnega kolektorja C0. Projekt izvajajo trije upravičenci: Mestna občina Ljubljana, Občina Vodice in Občina Medvode in je sofinanciran iz evropskega kohezijskega sklada. Gradnja kolektorja C0 poteka v okviru t. i. velikega projekta »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja«, ki ga je potrdila Evropska komisija. Gradnja poteka na podlagi pravnomočnih gradbenih dovoljenj, ki jih je izdala Upravna enota Ljubljana.

Investitor bo moral za dokončanje projekta pridobiti spremembo gradbenega dovoljenja, v okviru tega postopka pa bo treba izvesti tudi presojo vplivov na okolje.

Priprava in usklajevanje vloge za sofinanciranje med občinami, posredniškimi organom Ministrstva za okolje in prostor (MOP), organom upravljanja Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in kohezijsko politiko (SVRK) in komisijo JASPERS je potekalo od septembra 2015 do konca decembra 2016, ko je bila MOP predana končna verzija vloge za sofinanciranje za veliki projekt. MOP in SVRK sta vlogo pregledala in potrdila. Neodvisni strokovni pregled vloge pred posredovanjem na Evropsko komisijo je opravila tudi komisija JASPERS, ki je v svojem zaključnem poročilu decembra 2016 projekt ocenila kot dobro pripravljen in podala priporočila za nadaljnje izboljšanje kvalitete vloge in izvedbe projekta. Komisija JASPERS ni ugotovila kršitev zakonodaje. V zaključnem poročilu je podana ugotovitev, da so bili postopki okoljevarstvene presoje projekta in presoje vplivov projekta na območja Natura 2000 izvedeni korektno in popolno. Ugotovitve pregleda komisije JASPERS skupaj z Vlogo za sofinanciranje za veliki projekt so bile posredovane Evropski komisiji v potrditev v začetku januarja 2017. Evropska komisija je na podlagi pregleda in zahtevanih dodatnih pojasnil s strani organa upravljanja oz. upravičencev dne 14. 8. 2017 potrdila projekt z izdajo Izvedbenega Sklepa o odobritvi finančnega prispevka za veliki projekt »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja«.

V skladu z veljavno zakonodajo s področja varstva okolja (Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, Uradni list RS št. 98/15 in 76/17) je treba v aglomeracijah in na območju izven meja aglomeracij zagotoviti ustrezen način odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Zahteve zadevne uredbe veljajo tudi na vodovarstvenih območjih, razen če posamezen predpis (vladna uredba ali občinski akt) o posameznem vodovarstvenem območju ne določa drugače oz. strožje. Namen izgradnje sistemov za odvajanje in čiščenje odpadne vode je zmanjšanje onesnaženja okolja zaradi strnjene poselitve in s tem povezanim odvajanjem odpadne vode neposredno v okolje. Z dokončanjem zadevne investicije se bo na sistem odvajanja in čiščenja priključilo veliko objektov, ki do sedaj niso imeli zagotavljenega čiščenja odpadne vode.

Ministrstvo za okolje in prostor je že opravilo izredno notranjo revizijo postopkov izdaje upravnih aktov v zvezi z gradnjo Kanala C0. Notranja revizija ni ugotavljala zakonitosti pravnih aktov, ampak, ali so bili postopki, kot zahtevajo evropske uredbe o evropskih strukturnih in investicijskih skladih, sledljivi in primerno nadzorovani ter, ali so javni uslužbenci delovali v skladu s potrebno poklicno skrbnostjo. Revizija je pokazala, da je prišlo pri posameznih postopkih do nekaterih odstopanj glede na predpise ali ustrezne pristope, da so bili nekateri predpisi uporabljeni brez zadostne naslonitve na vsebinska izhodišča, da za posamezne primere niso bile določene primerne klasifikacije ali pa da so bili predpisi različno tolmačeni. Po končani reviziji so bili izdana priporočila za nadaljnjo delovanje ministrstva pri zadevah z visoko in srednjo stopnjo tveganja.

K 7) V Sloveniji je približno 670 aktivnih javnih vodovodnih sistemov, ki po zadnji analizi razpoložljivih podatkov kažejo, da se iz javnih vodovodnih sistemov v Republiki Sloveniji oskrbuje 1.824.677 prebivalcev, kar znaša 88,6 % prebivalcev Slovenije. Število zasebnih vodovodov, ki oskrbujejo več kot 50 prebivalcev ali imajo zmogljivost več kot 10 m³/dan, je vsaj 317, medtem ko je število zasebnih vodovodov, ki imajo določenega upravljavca in ki oskrbujejo manj kot 50 prebivalcev z zmogljivostjo, manjšo od 10 m³/dan, vsaj 878. Na območjih, kjer javni vodovod oziroma javna oskrba s pitno vodo ni zagotovljena, pa predpisi omogočajo lastno oskrbo s pitno vodo. Ustavna pravica do pitne vode ne posega v možnost omogočanja lastne oskrbe v primerih, ko je lastna oskrba edino smotrna. Prav tako ustavna pravica ne vzpostavlja zahteve, da se javni vodovod zagotovi tudi v primerih in na nepremičninah, ki za to ne izpolnjujejo zakonskih pogojev.

Skupna dolžina javnega vodovodnega omrežja v RS je približno 28.000 km (podatek Zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture).

Ločeno po posameznih vodih:

	km	km
1 magistralno omrežje	1001422,067	1001,42
2 primarno omrežje	7821078,604	7821,08
3 sekundarno omrežje	14914628,64	14914,63
4 terciarno omrežje	4132008,668	4132,01
5 brez atributa	3813,845435	3,81
		27872,95

Od leta 2005 je bilo s pomočjo sredstev EU za zagotavljanje javne oskrbe s pitno vodo izvedenih že več kot 10 velikih projektov v vrednosti preko 500 mio EUR, s katerimi je bil rešen velik del problemov na tem področju. Med temi projekti oskrbe s pitno vodo je tudi projekt oskrbe s pitno vodo v Pomurju (sistem A,B,C). Za zagotavljanje javne oskrbe s pitno vodo želi Ministrstvo za okolje in prostor tudi v prihodnje namenjati evropska sredstva, za kar si prizadeva v okviru vseh odprtih možnosti.

Evropska sredstva – oskrba s pitno vodo

V izvedbi je 8 projektov na vodovodnih sistemih:

- Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema na območju osrednje Dolenjske;
- Oskrba s pitno vodo Ljublanice - 1. Sklop;
- Oskrba s pitno vodo Ljublanice - 2. Sklop;
- Oskrba s pitno vodo na območju Domžale – Kamnik;
- Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica - Ribnica – Kočevje;
- Oskrba s pitno vodo na območju Suhe Krajine;
- Oskrba s pitno vodo na območju Zgornje Save - 2. sklop - Občina Radovljica;

- Oskrba s pitno vodo v porečju Drave - 3. sklop

Pripravlja se še 16 projektov za izvedbo do konca leta 2023.

- Nadgradnja vodovoda sistema B;
- Nadgradnja vodovoda sistema C - 2. faza;
- Oskrba s pitno vodo Sodražica II;
- Hidravlična izboljšava vodovodnega sistema v občinah Brežice in Bistrica ob Sotli;
- Hidravlične izboljšave v občini Sevnica;
- Oskrba s pitno vodo v Savinjski regiji - 1. sklop;
- Oskrba s pitno vodo v porečju Drave (2014 - 2020) ormoško območje - I. faza;
- Rekonstrukcija tranzitnih cevovodov na potezi Košaki – Počehova;
- Povezovalni vodovod Ilirska Bistrica – Rodik;
- Celovito hidravlično uravnoteženje vodooskrbnega sistema Hubelj – Skuk;
- Rekonstrukcija in novogradnja z namenom hidravličnih izboljšav na vodovodnem sistemu Mrzlek;
- Oskrba s pitno vodo na območju Zg. Save - 1. sklop;
- Oskrba s pitno vodo v porečju Sore - 2. sklop;
- Oskrba s pitno vodo na območju Zg. Save - 4. sklop;
- Gradnja Čistilne naprave za pitno vodo (ultrafiltracija) in gradnja manjkajočih vodovodov;
- Oskrba s pitno vodo v Savinjski regiji - 2. sklop.

Po Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 je bilo na voljo za prednostno naložbo 6ii - Vlaganje v vodni sektor za izpolnitev zahtev okoljske zakonodaje Unije ter za zadovoljitev potreb po naložbah, ki jih opredelijo države članice in ki presegajo te zahteve, ki ga sestavljata za specifični cilj 1 (Zmanjšanje emisij v vode zaradi izgradnje infrastrukture za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda) in specifični cilj 2 (Večja zanesljivost oskrbe z zdravstveno ustrezno pitno vodo) skoraj 317 mio EUR, delitev sredstev po specifičnih ciljeh je bila planirana v razmerju 50/50. Za oskrbo s pitno vodo je bilo za 8 operacij, ki so v izvajanju izdanih odločitev o podpori, za skoraj 145 mio EUR (EU + SLO) iz Kohezijskega sklada.

Kvalitetna oskrba s pitno vodo slovenske Istre in zalednega kraškega območja je več desetletij trajajoči problem, na katerega je ponovno opozorila železniška nesreča v preteklem letu, ki je izpostavila ranljivost obstoječega sistema. Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) je zato ocenilo, da je treba takoj začeti izvajati aktivnosti, ki bi Slovenski Istri in zalednemu kraškemu območju zagotovile stabilen vodni vir. Trenutno je v izdelavi projektna naloga za pripravo dokumentacije za izvedbo, ki se bo financirala tudi iz virov kohezijskega sklada za obdobje 2021-27.

K 8) Ministrstvo za okolje in prostor je v osnutku Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 prepoznalo in naslovilo izzive prilagajanja na podnebne spremembe in v zvezi s tem potrebo po učinkovitih ukrepih za zmanjšanje negativnih vplivov podnebnih sprememb, med njimi tudi ukrepe za učinkovito zadrževanje vode za različne potrebe in ukrepe za varstvo pred poplavami.

Vplivi podnebnih sprememb povečujejo ranljivost prostora, ogroženost ljudi, infrastrukture, kulturne dediščine ter dejavnosti v prostoru, katerih posledice vse bolj vplivajo na kakovost življenja, na energetska oskrba, na gospodarstvo, pridelavo hrane in okolje. O trajnostnem prostorskem razvoju danes ne moremo govoriti drugače kot v povezavi z blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje. Zato Strategija v usmeritvah za trajnostno rabo in varstvo voda naslavlja tudi ukrepe za izboljšanje hidromorfološkega stanja površinskih voda, kadar to ni v nasprotju z zagotavljanjem poplavne varnosti ter prednostno uvaja komplementarno rabo prostora (na primer za potrebe kmetijskega namakanja in oskrbe z vodo v sušnih obdobjih), ob tem da se ohranja kvaliteta varovanega vodnega vira. Strategija v usmeritvah za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami usmerja novo poselitev izven poplavno ogroženih območij, obstoječo pa ščiti pred poplavnimi valovi z ustreznimi ukrepi. Med prostorski instrumenti, ki se uporabijo za izvajanje Strategije, so posebej izpostavljeni specifični ukrepi za zmanjševanje ranljivosti prostora, ki vključujejo ukrepe za zmanjševanje posledic naravnih in drugih nesreč.

Ministrstvo za okolje in prostor vprašanje pitne vode vidi kot pomembno vsebinsko vprašanje, zato ga naslavlja tudi Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050. Osnutek Strategije obravnava vodo (pitna voda, ranljivost kraških vodonosnikov) v različnih poglavjih. Med cilji strategija poudarja (snovno in prostorsko) učinkovito rabo (vseh) prostorskih potencialov, med katere sodijo tudi vodni viri in

njihova ranljivost. Podrobneje je področje voda v osnutku strategije obravnavano v poglavju 5.3.2.3 Usmeritve za trajnostno rabo in varstvo voda.

Zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive, se je v postopku priprave strategije pripravil tudi osnutek okoljskega poročila. V dokumentu so v poglavju 5.3.3.3. podane usmeritve za varstvo in rabo voda, pri čemer je poudarjen pomen zagotavljanja pitne vode za prebivalstvo. Navedeno je, da ima ta prednost pred drugimi gospodarskimi rabami vode, kakor tudi, da se mora raba voda izvajati ob poudarjeni skrbi za obnavljanje podzemnih vodonosnikov in njihovem dolgoročnem varstvu, za kar skrbi država.

Osnutek okoljskega poročila vsebuje omilitvene ukrepe ter priporočila, ki se nanašajo na vode, in so pogoj za okoljsko sprejemljivost usmeritev strategije, in sicer:

- omilitvene ukrepe za doseganje cilja Preprečevati poslabšanje stanja površinskih voda in zagotoviti doseganje dobrega ekološkega stanja/potenciala in dobrega kemijskega stanja površinskih voda,
- omilitvene ukrepe za doseganje cilja Ohranjati oziroma zagotavljati dobro količinsko in kemijsko stanje podzemne vode in
- omilitvene ukrepe za doseganje cilja Zagotoviti varno oskrbo prebivalstva z zdravstveno ustrezno pitno vodo v zadostnih količinah.

K 9) Predlog je naslovljen na lokalne skupnosti. Ministrstvo za okolje in prostor ugotavlja, da je problematika urejena s Pravilnikom o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17), ki je v pristojnosti Ministrstva za zdravje.

K 10) Priporočila iz zadevnega revizijskega poročila se v pretežni meri nanašajo na upravljanje voda, ki je v pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor, zlasti na pregled in posodobitev Načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021 in Načrta upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2016-2021, ki sta že uveljavljena z Uredbo o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16) ter na pregled in posodobitev Programa ukrepov upravljanja voda, ki je bil sprejet s sklepom vlade št. 35500-7/2016/5 z dne 27. 10. 2016. Ministrstvo za okolje in prostor bo priporočila Računskega sodišča iz dokumenta št. 320-7/2017/30 z dne 18. 3. 2019 v največji možni meri upoštevalo pri pripravi novih predpisov in drugih dokumentov s tega področja.

mag. Andrej Vizjak
MINISTER

Poslati:

- naslovníku – elektronska pošta